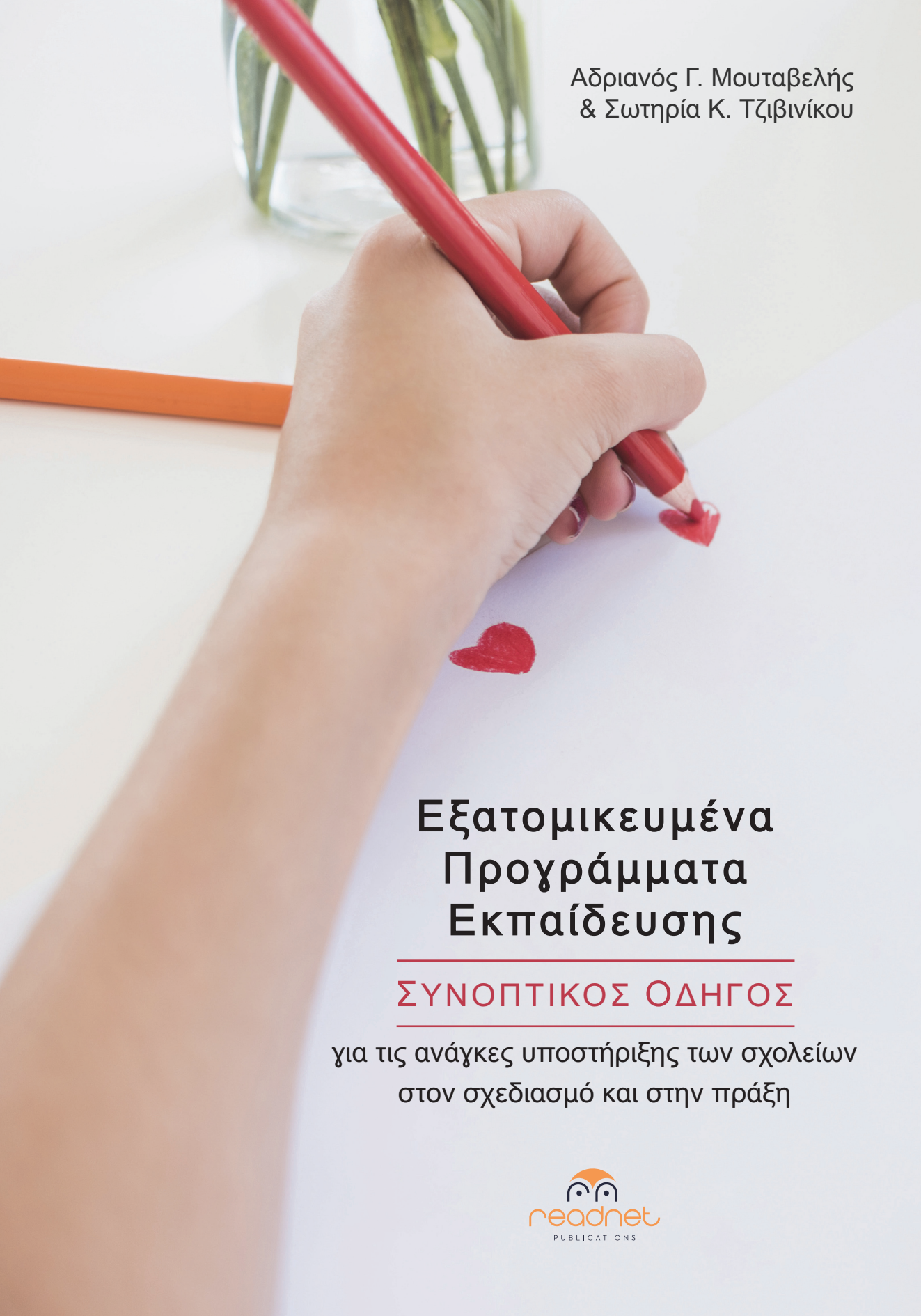

Αδριανός Γ. Μουταβελής
& Σωτηρία Κ. Τζιβινίκου

Εξατομικευμένα Προγράμματα Εκπαίδευσης

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

για τις ανάγκες υποστήριξης των σχολείων
στον σχεδιασμό και στην πράξη

Αδριανός Γ. Μουταβελής & Σωτηρία Κ. Τζιβνίκου

Εξατομικευμένα Προγράμματα Εκπαίδευσης

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

για τις ανάγκες υποστήριξης των σχολείων
στον σχεδιασμό και στην πράξη

Εξατομικευμένα Προγράμματα Εκπαίδευσης
ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ
για τις ανάγκες υποστήριξης των σχολείων στον σχεδιασμό και στην πράξη.

Συγγραφείς: Αδριανός Γ. Μουταβελής & Σωτηρία Κ. Τζιβινίκου

ISBN: 978-618-84140-1-3

© Copyright: Readnet Publications IKE

Βόλος 2019

Έκδοση: Readnet Publications

<http://www.readnet.gr>

Τηλ.: 24210 38805

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου ή τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν. 100/1975.

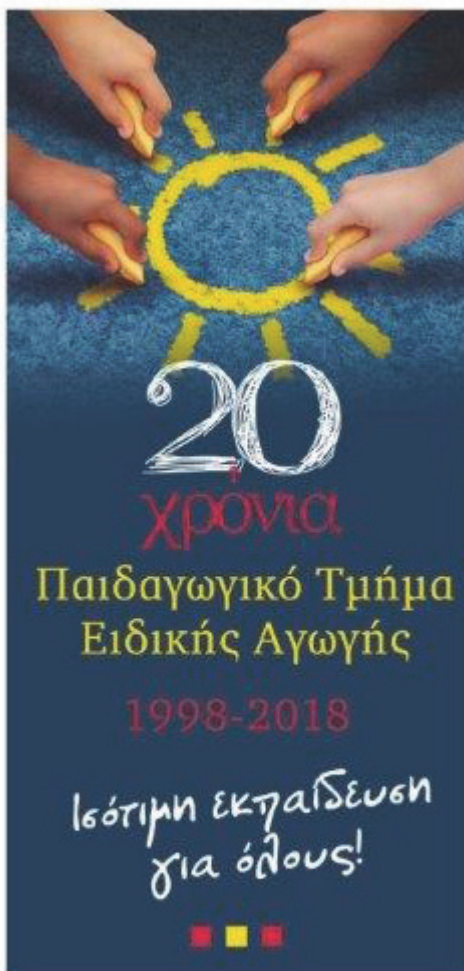
Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης, εξωφύλλου και γενικότερα της όλης αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές, ηλεκτρονικές ή οποιοσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

Στην περίπτωση χρήσης μέρους ή ολόκληρου του παρόντος έργου για επιστημονικούς- ερευνητικούς σκοπούς προτείνεται η ακόλουθη αναφορά στο έργο:

Εξατομικευμένα Προγράμματα Εκπαίδευσης: Συνοπτικός Οδηγός

Αδριανός Γ. Μουταβελής & Σωτηρία Κ. Τζιβινίκου

Βόλος: Readnet Publications.

*...στους εκπαιδευτικούς
και στο προσωπικό
των ειδικών σχολείων μας*

Στο Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας επί είκοσι έτη, αγκαλιάζουμε την πράξη, τις παιδαγωγικές και διδακτικές προσεγγίσεις των σχολείων μας και τις μπολιάζουμε με την εκπαιδευτική έρευνα. Ο "Συνοπτικός Οδηγός" με το σύνολο του υλικού του, επιθυμεί να τοποθετήσει, να δημιουργήσει μια πρώτη επιστημονική βάση στη δημιουργία Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης στη χώρα μας.

Θεωρώ την ιδέα εξαιρετική, άμεση στην εφαρμογή της και σας καλώ στη χρήση της.

Επ. Καθηγήτρια Σωτηρία Τζιβινίκου,
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Ο «Συνοπτικός Οδηγός» είναι απόσταγμα της διαρκούς προσπάθειας των ΣΜΕΑΕ Δ' Αθήνας, όλου του προσωπικού και των Διευθυντών τους.

Πιστεύω σε εσάς, σας ευχαριστώ για την τόσο καλή σας δουλειά, το καλό σας συναίσθημα, το πάθος σας και την εμπιστοσύνη σας, που καθημερινά, με ταπεινότητα εισπράττω.

Αδριανός Γ. Μουταβελής
Δάσκαλος στην Ειδική Εκπαίδευση, Συντονιστής 4ου ΠΕΚΕΣ Αττικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Εξατομικευμένο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης (ΕΠΕ) αποτελεί παιδαγωγικό κείμενο δυναμικού, εξελίξιμου χαρακτήρα, το οποίο έχει αναπτυχθεί με συνεργατικές διαδικασίες της διεπιστημονικής ομάδας παρέμβασης του μαθητή με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, της οικογένειάς του και ίσως του ίδιου. Έχει σκοπό να περιγράψει το παρόν επίπεδο ανάπτυξης του παιδιού, να καθοδηγήσει με συγκεκριμένους στόχους και χρονοδιάγραμμα την εκπαίδευσή του και να περιγράψει τους χρησιμοποιούμενους πόρους.

Στην πρώτη εφαρμογή κυρίως, αλλά και στη συνέχεια, είναι ανάγκη, αυτή, να σέβεται την ιδιαίτερη κουλτούρα των σχολείων μας και των οικογενειών τους. Ως εκ τούτου, το παρόν Μοντέλο ακολουθεί οικοσυστημική προσέγγιση με την εμπλοκή όλων όσων σχετίζονται με την ευρύτερη εκπαίδευση του μαθητή. Ταυτόχρονα, ακολουθεί τα χαρακτηριστικά των ΕΠΕ που η παγκόσμια κοινότητα της ειδικής εκπαίδευσης έχει ορίσει, καθώς και η ελληνική εκπαιδευτική νομοθεσία.

Σχεδιάστηκε ώστε να στηρίζει βάσεις εξέλιξης στο μέλλον, σε εύρος θεματικών και βάθος περιγραφής και παρέμβασης. Ταυτόχρονα, είναι ανάγκη ένα ΕΠΕ να είναι κατανοητό στην άγνωσή του και διαχείρισή του και κυρίως το δυνατόν εύκολο, απλό στην εφαρμογή του, χωρίς παράλληλα να γίνεται εκλαικούμενο.

Το σύνολο της σύνταξης ακολουθεί ένα continuum –συνεχές–. Έτσι, για παράδειγμα, παρουσιάζεται εδώ, η εμπλοκή των γονέων στο ελάχιστο επίπεδο. Αυτή, ίσως να είναι αρκετή σε κάποιες περιπτώσεις μαθητών και σχολείων, μηδενική εμπλοκή όμως, θεωρείται μη λειτουργική. Στην πορεία του χρόνου, αναμένεται εντονότερη εμπλοκή των γονέων στην ανάπτυξη σε βάθος των στόχων του ΕΠΕ, καθώς και στο σύνολο της σύνταξής του.

Ο γραπτός λόγος, με τον οποίο θα συγγράφεται το ΕΠΕ πρέπει να είναι απλός, αλλά όχι απλοϊκός. Είναι ανάγκη να είναι κατανοητός όχι μόνο στους επιστήμονες του χώρου, αλλά κυρίως στους γονείς και σε μη ειδικούς που ενδέχεται να το διαβάσουν.

Θα θέλαμε τη γενίκευση και τυποποίηση της διαδικασίας, ώστε το σύνολο των δομών μας

(π.χ. ΚΕΣΥ, ΣΜΕΑΕ) αλλά και κάθε εκπαιδευτικός και προσωπικό ξεχωριστά, βλέποντας μια ήδη γνωστή φόρμα αποτύπωσης ΕΠΕ να μπορεί να την κατανοήσει ευκολότερα και σε βάθος. Από την άλλη γνωρίζουμε ότι η γενίκευση δεν ταιριάζει σε όλες τις σχολικές κοινότητες, αφού στην Ειδική Εκπαίδευση ο κανόνας είναι η εξαίρεση.

Είναι ανάγκη λοιπόν να συγκεράσουμε τις αντίθετες αυτές ροπές και έτσι, παρέχουμε προτυποποιημένες φόρμες, ώστε να αποτελούν οδηγό πλεύσης, αλλά ταυτόχρονα να επιδέχονται αλληλαγές. Θεωρούμε ότι η τυποποίηση που φέρνει **η γενίκευση καταστρέφει την εξατομίκευση**, κάτι που μόνο κάθε σχολείο και κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να αντιδιαστείλει.

Ο Συνοπτικός Οδηγός επιθυμεί να αποτελέσει “εγχειρίδιο χρήσης” για την εφαρμογή του προτεινόμενου Μοντέλου ΕΠΕ.

Το Μοντέλο ΕΠΕ αποτελεί παιδαγωγικό εργαλείο και ως τέτοιο έχει θετικά αποτελέσματα μόνο όταν η εκπαιδευτική κοινότητα και κάθε ένας από μας ξεχωριστά το αγκαλιάσει και το υιοθετήσει. Το πιστέψει.

Σας αποδίδουμε δρόμο προς τους στόχους και σας παρακαλούμε να λοξοδρομείτε συχνά προς όφελος των μαθητών σας.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ & ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Κάθε σχολική μονάδα έχει τη δυνατότητα να συντάξει ΕΠΕ υιοθετώντας **μια κοινή διαδικασία** στο σύνολό της με μικρές ενδεχομένως αποκλίσεις ανάλογα με το μαθητή και τον ίδιο τον εκπαιδευτικό.

Η παρούσα αποτελεί πρόταση, που σκοπό έχει να αυξήσει την προσπάθεια και αποτελεσματικότητα του συνόλου, με απλό, λειτουργικό τρόπο ΕΠΕ.

Τέλος, ως ελάχιστο είναι ανάγκη πλέον η κάθε σχολική κοινότητα, στον σχεδιασμό της να ακολουθήσει αυτό που η νομοθεσία ορίζει για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Υπ. απόφαση αρθρ. 2 παρ. 5, 100371Δ3, τ. Β' ΦΕΚ 2103/19.09.2017) και αντίστοιχα για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Παρ. 5, 109631/Δ3/29.06.2017 Δ/νση ΕΑΕ, ΥΠΠΕΘ) ως εξής:

«Για όλους τους μαθητές σχεδιάζονται και υλοποιούνται Εξατομικευμένα Προγράμματα Εκπαίδευσης (Ε.Π.Ε.). Για τον σχεδιασμό, τον καθορισμό της κατάλληλης στοχοθεσίας και των αντίστοιχων δραστηριοτήτων, την παρακολούθηση της υλοποίησης, τη διαμορφωτική και τελική αξιολόγηση των Ε.Π.Ε. των μαθητών, κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, πραγματοποιούνται παιδαγωγικές συναντήσεις των εκπαιδευτικών των τμημάτων με τους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων και τα μέλη του Ε.Ε.Π. και Ε.Β.Π. που διδάσκουν ή υποστηρίζουν τους συγκεκριμένους μαθητές. Για την σύνταξη των Ε.Π.Ε. των μαθητών λαμβάνονται υπόψη: α) οι γνωματεύσεις και οι εισηγήσεις των ΚΕ.Δ.Δ.Υ., β) οι αξιολογήσεις και οι προτάσεις των εκπαιδευτικών και των μελών του Ε.Ε.Π., γ) τα ενδιαφέροντα και οι ιδιαίτερες κλίσεις των μαθητών και δ) οι απόψεις των γονέων, οι οποίοι ενημερώνονται και διατυπώνουν τη γνώμη τους. Σε όποιο στάδιο της διαδικασίας κριθεί απαραίτητο από τον Διευθυντή ή Προϊστάμενο ή το Σύλλογο Διδασκόντων του σχολείου, ζητείται η συνδρομή των Σχολικών Συμβούλων Ε.Α.Ε. ή/και των οικείων ΚΕ.Δ.Δ.Υ.»

ΤΟ ΕΠΕ ΣΕ ΒΗΜΑΤΑ - ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Η παρούσα διαδικασία ακολουθεί γραμμική εμφάνιση και με την μορφή βημάτων, με σκοπό να διευκολύνει τη σχολική μονάδα στον τρόπο διαχείρισής.

1. Ο Δ/ντης, για κάθε μαθητή ξεχωριστά, ορίζει την Ομάδα σύνταξης του ΕΠΕ, με Συντονιστή της τον υπεύθυνο εκπ/κο της τάξης.
2. Οι εμπλεκόμενοι στη διαδικασία - Ομάδα σύνταξης - μελετούν τις προηγούμενες γνωματεύσεις, αξιολογήσεις, ιστορικό, καθώς και το σύνολο του φακέλου μαθητή.
3. Ο Συντονιστής, καθώς και το προσωπικό που εμπλέκεται στην εκπαίδευση του παιδιού, αξιολογούν με σταθμισμένες και άτυπες κλείδες, καθώς και με παρατήρηση τον μαθητή τους στο γνωστικό, θεραπευτικό αντικείμενό τους.
4. Ο Συντονιστής και το προσωπικό μελετούν τα αναλυτικά προγράμματα της αναπηρίας και το Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής (Π.Α.Π.Ε.Α.).
5. Μελετούν τα ΔΕΠΣ και ΑΠΣ της τάξης, στην περίπτωση που αυτά ακολουθούνται.
6. Ο Συντονιστής, συγγράφει επιστολή, την οποία αποστέλλει ο Δ/ντης προς τους γονείς και παραλαμβάνει από αυτούς συμπληρωμένο ερωτηματολόγιο ή/ή και καταγράφει θέματα κατά τη διάρκεια συνάντησης μαζί τους. [Υπάρχει πρότυπο]
7. Ο Συντονιστής ΕΠΕ συντάσσει **1ο Σχέδιο ΕΠΕ** στο σύνολό του (περιγράφει και το Δ) [Υπάρχει πρότυπο].
8. Το αποδίδει γραπτό, στο σύνολό του, για συνεργασία με τους άλλους εκπαιδευτικούς της τάξης, τις ειδικότητες και το ΕΕΠ που εκπαιδεύουν, θεραπεύουν, υποστηρίζουν το παιδί.
9. Βρίσκεται στο φάκελο μαθητή για να είναι προσβάσιμος από όλους τους εμπλεκόμενους στη διαδικασία.

10. Στη συνέχεια, μέσα από συνεργασία το ΕΠΕ βελτιώνεται, εμπλουτίζεται (Δ1, Δ2, ...). Μεταξύ τους η Ομάδα Σύνταξης ΕΠΕ καταλήγουν στο σύνολο του κειμένου. Λαμβάνεται υπόψη η άποψη των γονέων, όπως αυτή έχει εκφραστεί στην πορεία. Ενδεχόμενες ενστάσεις των γονέων και περιθώρια που έχουν για τροποποιήσεις σκέφτονται ως Ομάδα πως μπορούν να τα διαχειριστούν και μέχρι που μπορούν να φτάσουν. Καθοριστικό ρόλο εδώ έχουν οι Κοινωνικοί Λειτουργοί και Ψυχολόγοι στη διαχείριση των θεμάτων.
11. Ο Δ/ντης καλεί το γονέα στην Αρχική Συνάντηση Παράδοσης ΕΠΕ. Στην παρούσα μπορεί εάν επιθυμεί και οι χρόνοι το επιτρέπουν να συμμετέχει και ο ίδιος. Ως ελάχιστο, συμμετέχει ο Συντονιστής ΕΠΕ και όσες ειδικότητες και ΕΕΠ-ΕΒΠ κρίνεται απαραίτητο και οι χρόνοι το επιτρέπουν.
12. Συζητείται το ΕΠΕ δίνοντας έμφαση στην ευελιξία των στόχων που ενδεχομένως, ακόμη και σύντομα να αλλιάξουν εάν υπάρχει πρόοδος ή καθυστέρηση του παιδιού.
13. Καθορίζεται ακριβής ημερομηνία Τελικής Συνάντησης Ανασκόπησης.
14. Υπογράφεται το ΕΠΕ από τον γονέα [Υπάρχει πρότυπο].
15. Οι γονείς ενημερώνονται για την πρόοδο του παιδιού τους, όπως μέχρι τώρα προβλέπεται, με έμφαση στην "τριμηνιαία ενημέρωση γονέων".
16. Προς τη λήξη του έτους γίνεται στην προκαθορισμένη ημερομηνία η Τελική Συνάντηση Ανασκόπησης.
17. Ο Συντονιστής ΕΠΕ, το αναδιαμορφώνει δημιουργώντας καινούργιο Σχέδιο ΕΠΕ, που το τοποθετεί στο φάκελο του παιδιού, προετοιμάζοντας για το νέο σχολικό έτος.
18. Το νέο σχολικό έτος, ο νέος Συντονιστής ΕΠΕ, ξεκινά τη διαδικασία από το τελευταίο Σχέδιο ΕΠΕ, λαμβάνοντάς το υπόψη και δημιουργώντας **το δικό του 1ο Σχέδιο ΕΠΕ**.

ΒΑΘΜΟΙ ΕΥΕΛΙΞΙΑΣ

Το παρόν Μοντέλο ΕΠΕ έχει δημιουργηθεί με τη σκοπό να μπορέσει να υποστηρίξει τη διαφορετικότητα των σχολικών μας μονάδων στο σύνολό τους σε επίπεδο συστημάτων και ανθρώπων, όπως:

- A. Σχολεία διαφορετικών βαθμίδων (νηπιαγωγεία, δημοτικά, δευτεροβάθμια),
 - B. Διαφορετικά σχολεία π.χ. για παιδιά με αυτισμό, κώφωση & βαρηκοΐα, τύφλωση κ.ά.
- Επιπλέον δημιουργήθηκε σεβόμενο τις ιδιομορφίες κάθε σχολείου, όπως:

- A. Ιδιομορφίες σχολείου σε σχέση με τη γεωγραφική περιοχή.
- B. Πόρους, υποδομή, υποστήριξη ενός σχολείου.
- Γ. Στελέχωση και εμπειρία προσωπικού.
- Δ. Κουλτούρα σχολικής μονάδας απέναντι στο καινούριο.

Τέλος, σε μικροεπίπεδο, επιθυμεί να υποστηρίξει:

- A. Ιδιαιτερότητα κάθε εκπαιδευτικού και προσωπικού ξεχωριστά.
- B. Ιδιαιτερότητα κάθε τμήματος και κάθε μαθητή ξεχωριστά.

Ευελιξία σχολείου

Σε περίπτωση μεγάλης ΣΜΕΑΕ, υπάρχει δυνατότητα καίτοι δεν προτείνεται, τις διαδικασίες που ο Δ/ντης οργανώνει σε σχέση με το ΕΠΕ, να τις αποδώσει σε Υποδιευθυντή.

Σχετικά με το 14 "Υπογράφεται το ΕΠΕ από το γονέα" στην πραγματικότητα, η απόφαση του βαθμού εμπλοκής των γονέων σε αυτό το επίπεδο αφορά αποκλειστικά απόφαση της σχολικής μονάδας και των Ομάδων. Ως ελάχιστο, οι γονείς είναι ενήμεροι της διαδικασίας και της στοχοθεσίας.

Ευελιξία Ομάδας

Η Ομάδα ΕΠΕ και το σχολείο, έχει δυνατότητα να αποφασίσει τον τρόπο πρόσληψης πη-

ροφοριών από τους γονείς (βλ. 6 διαδικασίας).

Προτείνουμε τις «Περιοχές & Θεματικές ΕΠΕ» (υπάρχει πρότυπο) αλλά, έχει τη δυνατότητα να περιγράψει στόχους από διάφορες πηγές, π.χ. ΠΑΠΕΑ, ΑΠ Σπουδών αναπηρίας.

ΡΟΛΟΙ

Διευθυντής – Προϊστάμενος

Ο Διευθυντής είναι ο ρυθμιστής της αλληλαγής της κουλτούρας του σχολείου. Η ενεργητική συμμετοχή του δίνει τον καθοριστικό, καλό ρυθμό στην ομάδα.

Έχει γνώση του ΕΠΕ του κάθε μαθητή ξεχωριστά και παρακολουθεί τη διαδικασία. Είναι ανάγκη δε, να προσπαθεί να διατηρείται η διαδικασία με υψηλή προτεραιότητα στη σχολική του μονάδα, ως μια μη τυπικού και μη γραφειοκρατικού χαρακτήρα. Να παραμένει δηλαδή ουσία της εκπαίδευσης του μαθητή και όχι διαδικασία ρουτίνας.

Βοηθά, διευκολύνει εκπαιδευτικούς όταν αυτοί ζητούν αρωγή τρόπων και πόρων. Ζητά τη σωστή συμπλήρωση και δημιουργία ΕΠΕ. Συζητά και αποστέλλει προσκλήσεις που ετοιμάζουν οι Συντονιστές ΕΠΕ εξασφαλίζοντας έτσι το συντονισμό και το κύρος της διαδικασίας.

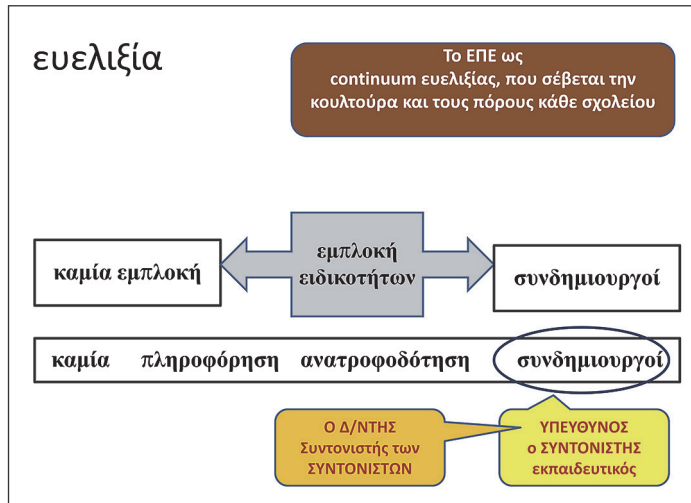
Ομάδα ΕΠΕ

Η Ομάδα ΕΠΕ ορίζεται από τον Δ/ντη της ΣΜΕΑΕ, σε συνεργασία με το σύλλογο διδασκόντων και ενδέχεται να είναι διαφορετική για κάθε μαθητή. Απαρτίζεται από τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό τάξης, ο οποίος ορίζεται ως Συντονιστής ΕΠΕ, καθώς και τους Εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων, Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό, Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό που απασχολούνται με το παιδί. Σε κάποιες, ελάχιστες περιπτώσεις, κυρίως για εφήβους με ώριμη συμπεριφορά και όπου αυτό κρίνεται ωφέλιμο, στη διαδικασία μπορεί να συμμετέχει και το παιδί ή και η οικογένεια.

Συντονιστής ΕΠΕ

Ο υπεύθυνος τάξης εκπαιδευτικός για τα ΣΜΕΑΕ, είναι ο Συντονιστής του ΕΠΕ των μαθητών του. Συντάσσει στο σύνολο του, το 1ο Σχέδιο ΕΠΕ. Συντονίζει τη διαδικασία της Ομάδας ΕΠΕ και όταν δεν είναι παρόν ο Δ/ντης συντονίζει τη συζήτηση. Έχει την ευθύνη σύνταξης του συνόλου και ιδιαίτερα ότι άπτεται της παιδαγωγικής και του γνωστικού του αντικειμένου.

Εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων, Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό, Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό

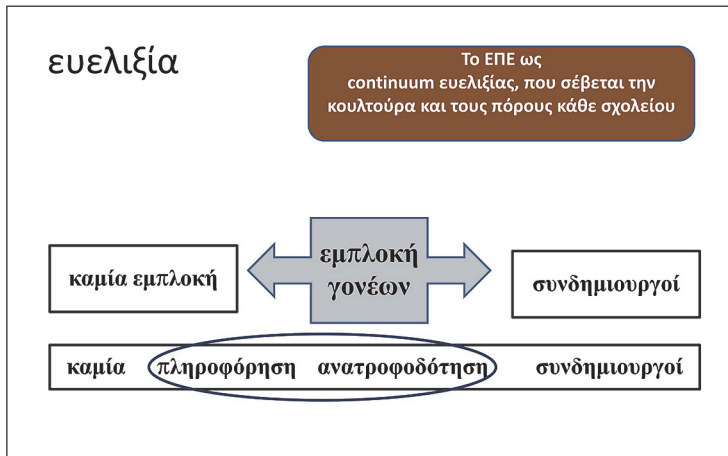

Παραλαμβάνουν το 1ο Σχέδιο ΕΠΕ από τον εκπαιδευτικό. Αποδίδουν την άποψή τους μόνο για τους μαθητές που ασχολούνται, στο σύνολο και το πνεύμα του ΕΠΕ και επιπλέον συμπληρώνουν ενδεχομένως θεματικές που τους αφορούν Δ2, Δ3 κτλ.

Ενδέχεται, χωρίς περιορισμούς σε αυτό, να εμπλέκονται λιγότερο από τους εκπαιδευτικούς, δεδομένου ότι οι μαθητές που τους αναλογούν είναι πολλαπλάσιοι αυτών που αναλογούν στους εκπαιδευτικούς. Συμμετέχουν στις συζητήσεις με το γονέα για το ΕΠΕ όταν οι πόροι του σχολείου το επιτρέπουν, με έμφαση τους γονείς που το σχολείο θεωρεί ότι έχουν ανάγκη διαμεσολάβησης. Γονείς για παράδειγμα με έντονες συμπεριφορές, με υπέρμετρες προσδοκίες, επικριτικοί απέναντι στη σχολική μονάδα και ματαιωτικοί στις προσπάθειές της είναι ανάγκη να υποστηριχτούν διεπιστημονικά.

Γονείς

Η συμμετοχή τους στη διαδικασία σύνταξης του ΕΠΕ είναι αυτονόητη και αυτοδίκαιη, προβλέπεται από τη διεθνή πρακτική και εθνική νομοθεσία. Η ποιοτική συμμετοχή αυξάνει την αποτελεσματικότητα του ΕΠΕ και της εκπαιδευτικής παρέμβασης. Αυτός είναι ο καλύτερος τρόπος, δυνατότητας γενίκευσης και συνέχισης της παρέμβασης στο πλαίσιο του σπιτιού και του κοινωνικού περιβάλλοντος. Θα επιθυμούσαμε τους γονείς ισότιμα μέλη της Ομάδας ΕΠΕ. Στην παρούσα φάση, υπηρετώντας την κουλτούρα μας θεωρούμε ότι οι γονείς ως ελάχιστο είναι ανάγκη να πληροφορούνται και να ανατροφοδοτούνται, δίνοντας την άποψή τους, η οποία δεν είναι δεσμευτική στην παρέμβασή μας.

Ταυτόχρονα, οι γονείς συμμετέχουν στη **διαδικασία** σύνταξης του ΕΠΕ σε τέτοιο βαθμό που οι επιτρέπουν οι συνθήκες σχολείου και οικογένειας (π.χ. διαθεσιμότητα χρόνου). Αυτό ορίζεται από τη ΣΜΕΑΕ και το Συντονιστή του ΕΠΕ, καθώς και την ίδια την οικογένεια. Έτσι, οι Συντονιστές συντάσσουν επιστολή (υπάρχει υπόδειγμα) που στέλνουν στους γονείς οι Προϊστ. Δ/ντες της ΣΜΕΑΕ. Σε αυτή, πληροφορούν συνοπτικά για τη διαδικασία και ζητούν πρώτη συνάντηση ή συμπλήρωση του ερωτηματολογίου (υπάρχει υπόδειγμα).

Οι γονείς, παρέχουν μέσα από το ερωτηματολόγιο ή συνάντηση και συζήτηση ή ακόμη καλύτερα να προηγηθεί το ερωτηματολόγιο και να ακολουθήσει συνάντηση, παρέχουν, την πρώτη άποψη και συμμετέχουν **ως ελάχιστο** στην Συνάντηση Παράδοσης του ΕΠΕ. Το παρόν υπόδειγμα έχει τη δυνατότητα να διαμορφωθεί από του Συντονιστή, προς όφελος του παιδιού και της διαδικασίας. Έχει τη μορφή ημιδομημένης συνέντευξης και ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα σε συζήτηση με τους γονείς να ακολουθήσει τις ερωτήσεις του. Βασικό ερώτημα είναι το τελευταίο όπου αναδεικνύονται οι προσδοκίες των γονέων ως προς τη σχολική και συμπεριφορική επίτευξη (*«Πού θα επιθυμούσατε να εστιάσει επιπλέον η εκπαίδευση του/της (μικρό όνομα παιδιού) αυτό το χρόνο;»*). Το παρόν εργαλείο αποτελεί έναν εξαιρετικό δείκτη, ώστε να επισημανθούν από την Ομάδα οι γονείς με υπερβολικές προσδοκίες, που έχουν ανάγκη διαμεσολάβησης και συμβουλευτικής, καθώς και τη φυσική παρουσία του συνόλου της Ομάδας στις συναντήσεις.

Ο γονέας έχει τη δυνατότητα να ζητήσει εμπλοκή και συνδρομή ειδικών, οι οποίοι ασχολούνται με τον μαθητή σε επίπεδο θεραπείας και παρέμβασης. Η αποδοχή των ειδικών από τη ΣΜΕΑΕ είναι αποκλειστικά θέμα του συλλόγου διδασκόντων και ο βαθμός εμπλοκής τους, φυσική παρουσία, τηλεφωνική επικοινωνία, δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να ξεπερνά το ρόλο των γονέων.

Οι γονείς ερωτώνται για τις προσδοκίες τους, ακούγεται η άποψή τους και προτάσσεται η

σύγκλιση των αποψέων τους με τους στόχους που το σχολείο προτείνει. Είναι δεοντολογικά ωφέλιμο και πολύ λειτουργικό για το σχολείο να περιγράφουν οι γονείς, τις όποιες τυχόν διαφορετικές απόψεις τους.

Υπογράφεται το έντυπο του ΕΠΕ από τον γονέα και του αποδίδεται, την ίδια ημέρα κατά προτίμηση, της Συνάντησης Παράδοσης. Αυτή η υπογραφή, δεν αποτελεί απόδειξη ότι "συμφωνεί ο γονέας". Αποτελεί όμως, καταγραφή της ενημέρωσης του για το ΕΠΕ. Η υπογραφή διαφυλάσσει το σχολείο στο ότι έχει ενημερώσει τον γονέα. Επαναλαμβάνεται εδώ, ότι σχετικά με το 14ο Βήμα, "Υπογράφεται το ΕΠΕ από τον γονέα" στην πραγματικότητα, η απόφαση του βαθμού εμπλοκής των γονέων σε αυτό το επίπεδο αφορά αποκλειστικά απόφαση της σχολικής μονάδας και των Ομάδων. Ως ελάχιστο, οι γονείς είναι ενήμεροι της διαδικασίας και της στοχοθεσίας.

Σκοπός μας είναι κάθε ημέρα οι γονείς να γίνονται περισσότερο ώριμοι σχετικά με την αναπηρία και τα σχολεία, εμείς, βοηθούμε σε αυτό.

Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου & ΚΕΣΥ

Με δεδομένο ότι βρίσκονται εκτός της σχολικής μονάδας, ο ρόλος τους περιορίζεται στον συντονισμό την υποστήριξη και συμβουλευτική, όταν αυτό ζητηθεί από τη ΣΜΕΑΕ.

Στην περίπτωση που η ΣΜΕΑΕ ζητήσει, το ΚΕΣΥ έχει τη δυνατότητα να παρέχει πληροφορίες και υποστήριξη, κυρίως όταν έχει άποψη, γνωρίζει παλαιότερα τον συγκεκριμένο μαθητή. Όταν υπάρχει άρνηση αποδοχής του ΕΠΕ από τους γονείς και ζητηθεί από τη ΣΜΕΑΕ προς το ΚΕΣΥ ή τον Συντονιστή Εκπαιδευτικού Έργου, παραμένει η δυνατότητα παροχής συμβουλευτικής και διαμεσολάβησης.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΠΕ ΜΕ ΓΟΝΕΙΣ

Οι συναντήσεις της Ομάδας ΕΠΕ με τους γονείς καθορίζονται αποκλειστικά από τη σχολική μονάδα, ανάλογα με τις δυνατότητές της, σε πόρους, ανθρώπους και χρόνο που έχει διαθέσιμο.

Αφορούν:

- **Αρχική** Συνάντηση Παράδοσης ΕΠΕ.
- Ενδιάμεση Συνάντηση/σεις **Ανατροφοδότησης**.
- Τελική Συνάντηση **Ανασκόπησης**.

Η Αρχική και Τελική Συναντήσεις είναι απαραίτητες. Προτείνεται και ήδη κάποιες ΣΜΕΑΕ εφαρμόζουν, ταύτιση των Συναντήσεων με την «τριμηνιαία ενημέρωση γονέων» και με το εξής μοτίβο:

- Αρχική Συνάντηση Παράδοσης ΕΠΕ σε ένα ή το αργότερο δύο μήνες από την έναρξη του σχολείου και την ανάληψη της τάξης. Είναι σημαντικό να γίνει σε αυτή τη συνάντηση ο καθορισμός της επόμενης συνάντησης και του χρονοδιαγράμματος.
- Ενδιάμεση Συνάντηση Ανατροφοδότησης πριν τα Χριστούγεννα με την «τριμηνιαία ενημέρωση γονέων».
- Ενδιάμεση Συνάντηση Ανατροφοδότησης το Μάρτιο με την «τριμηνιαία ενημέρωση γονέων».
- Τελική Συνάντηση Ανασκόπησης με τη λήξη του έτους.

Στις Συναντήσεις με τους γονείς, θα ήταν ωφέλιμο να συμμετέχει το σύνολο της Ομάδας ΕΠΕ. Αυτό όμως εξαρτάται αποκλειστικά και πάλη από τους πόρους του σχολείου. Έτσι, το πιο συνηθισμένο είναι να συναντάται μόνο ο Συντονιστής με τους γονείς. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στους γονείς, που το σχολείο θεωρεί ότι έχουν ανάγκη διαμεσολάβησης. Γονείς για παράδειγμα με έντονες συμπεριφορές, με υπέρμετρες προσδοκίες, επικριτικοί απέναντι στη σχολική μονάδα και ματαιωτικοί στις προσπάθειές της είναι ανάγκη να υποστηριχτούν διεισθημονικά. Εκεί η παρουσία του συνόλου της Ομάδας είναι ίσως επιτακτική.

Επιπλέον, εάν έχουν επέλθει σημαντικά συμβάντα και θεωρείται απαραίτητη η αναθεώρηση του σχεδιασμού του ΕΠΕ, τότε με τη σύμφωνη γνώμη του Δ/ντη του σχολείου, αυτός αλληλάζει, γίνονται ενδεχομένως περισσότερες ή λιγότερες συναντήσεις Ανατροφοδότησης.

Κατά την παράδοση του ΕΠΕ τονίζεται η ανάγκη καλής μεταξύ όλων επικοινωνίας, η οποία επιδιώκεται να είναι ανατροφοδοτική από το προσωπικό προς την οικογένεια και οπωσδήποτε αντίστροφα, από την οικογένεια προς τον εκπαιδευτικό και το σχολείο γενικότερα. Δίνεται η εικόνα του παιδιού, περιγράφεται η παρέμβαση με έμφαση στις δυνατότητες του.

Παραδίδεται το έντυπο του ΕΠΕ.

ΦΟΡΜΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΕΠΕ

Η φόρμα αποτύπωσης του ΕΠΕ αποτελεί πιξίδα πλεύσης και όχι θέσφατο και εκπαιδευτικό μονισμό. Είναι προτυποποιημένη σε συγκεκριμένη μορφή, αλλά από την άλλη, βρίσκεται σε μορφή word, ώστε να είναι ταυτόχρονα επεξεργάσιμη. Εμπεριέχει τις βασικές πληροφορίες και έχει τη δυνατότητα επέκτασης και με άλλες θεματικές κατά την πρόθεση του Συντονιστή ή/και της σχολικής μονάδας. Έτσι καλύπτει μία από τις βασικές προϋποθέσεις, αυτή, της δυνατότητας ανάπτυξης της δυναμικής και του εύρους του ΕΠΕ.

Συγγράφεται με απλό λεξιλόγιο κατανοητό στον μη ειδικό. Τα κείμενα είναι συνοπτικά με εστίαση στην εκπαιδευτική παρέμβαση του μαθητή.

Απαρτίζεται από πέντε μέρη:

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Προσωπικά στοιχεία του μαθητή και της οικογένειάς του.

B. ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ ΕΠΕ και ΧΡΟΝΟΓΡΑΜΜΗ

Στην πρώτη στήλη αναγράφονται τα ονόματα και στη δεύτερη η θέση και ο ρόλος της Ομάδας Σύνταξης ΕΠΕ εμπλεκόμενων και τους γονείς που είναι παρόντες στη διαδικασία.

Η τρίτη κατά σειρά στήλη αφορά την Αρχική Συνάντηση, Παράδοση. Είναι η συνάντηση, όπου θα αποδοθεί το ΕΠΕ στους γονείς. Αναγράφεται η ημερομηνία που έγινε και υπογράφεται από όλους.

Η επόμενη στήλη αφορά ενδεχόμενη επιπλέον συνάντηση με σκοπό την ανατροφοδότηση. Σε μερικές περιπτώσεις γίνεται αναθεώρηση μέρους του ΕΠΕ λόγω ασυμβατότητας προσδοκιών και επιθυμητών επιτευγμάτων.

Η Τελευταία Συνάντηση Ανασκόπησης, έχει σκοπό προς το τέλος του σχολικού έτους να συζητήσει την πορεία του μαθητή και να καταγράψει θέματα για το καλοκαίρι και το επόμε-

νο έτος. Σε αυτή τη συνάντηση, ο "Εκπαιδευτικός υποφάκελος" και το σύνολο του Φακέλου του μαθητή διευκολύνει ιδιαίτερα τη συζήτηση, αφού εμφανίζονται με απτό τρόπο τα επιτεύγματά του μέσα στο χρόνο πέρασε.

Γ1. ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΗ & ΦΟΡΕΑΣ

Γ2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Η πρώτη στήλη καταγράφει το ονοματεπώνυμο (π.χ. Άννα Γαζία) και η δεύτερο το ρόλο (Ψυχολόγος).

Η τρίτη στήλη αφορά την αξιολόγηση και συγκεκριμένα τα εργαλεία που χρησιμοποίησε (π.χ. αυτοσχέδια κλίμακα μαθηματικών εννοιών, κλίμακα Γραφο-φωνολογικής ενημερότητας Αθηνά Τεστ).

Η τέταρτη στήλη αφορά παρατηρήσεις και με μεγάλη συντομία τα αποτελέσματα αξιολόγησης αποκλειστικά, στα σημεία που θα διευκολύνουν τη σύνταξη του ΕΠΕ.

Γ3. ΣΤΥΛ ΜΑΘΗΣΗΣ - του αρέσει να μαθαίνει -

Περιγράφονται απόψεις, ακόμη και ενδείξεις για τον τρόπο που αγαπά να μαθαίνει ο μαθητής.

Γ4. ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

Εδώ περιγράφεται με ρέον κείμενο το σύνολο των αποτελεσμάτων αξιολόγησης της παρούσας χρονικής στιγμής. Γίνεται χρήση μικρών προτάσεων με σαφήνεια και απλότητα.

Γ5. ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ (ιατρικές, συμπεριφορικές, παιδαγωγικές, κτλ.)

Συμπληρώνεται σπάνια και μόνο όταν υπάρχουν εξαιρετικά σημαντικά θέματα που πρέπει να είναι γνωστά (π.χ. συχνές επιληπτικές κρίσεις και χορήγηση φαρμάκου).

Γ6. ΘΕΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ, ΤΑΛΕΝΤΑ, ΧΟΜΠΙ

Είναι η περιγραφή σε ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς (π.χ. αγαπά τη ζωγραφική) και της ιδιοσυγκρασίας του μαθητή (χαρούμενος) τα οποία ίσως, να είναι και αρκετά γενικά (π.χ. κοινωνικός, φιλικός με άλλα παιδιά).

Αποτελούν στοιχεία που οι εκπαιδευτικοί και οι θεραπευτές του, μπορούν να χρησιμοποιήσουν ως εφελκύρια στους στόχους, στη σύνταξη του ΕΠΕ και στη δουλειά που θα κάνουν.

Γ7. ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ, ΑΝΑΓΚΕΣ

Αποτελούν χαρακτηριστικά, που ως ελλείμματα θα ήταν ωφέλιμο, υπάρχει η δυνατότητα και η ανάγκη να βελτιωθούν (π.χ. έχει δυσκολία με τα όρια) ή μπορούν να δουλευτούν εξ' αρχής (π.χ. αγορές, πάρε-δώσε σε μαγαζί). Συχνά και όχι πάντα, δεν περιγράφονται ζητήματα που αδυνατούμε ως ΣΜΕΑΕ να παρέμβουμε (π.χ. έχει ανάγκη για εγχείρηση).

Δ. ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ ΕΠΕ

Στο επόμενο κεφάλαιο αναλύεται η περιγραφή του τμήματος Δ της φόρμας ΕΠΕ, αναφορικά με τη στοχοθεσία του

Ε. ΑΠΟΔΟΣΗ & ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΕΠΕ

Μετά από συζήτηση με έμφαση στους στόχους του έτους, υπογράφεται και παραλαμβάνεται το ΕΠΕ (βλ. παραπάνω "Γονείς"). Το ΕΠΕ αποτελεί εμπιστευτικό έγγραφο και φυλάσσεται από το σχολείο και την οικογένεια.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑΣ ΕΠΕ

Αποτελεί την καρδιά του ΕΠΕ και το λόγο δημιουργίας του. Έχει σκοπό να περιγράψει με σαφήνεια και απλότητα τους ετήσιους εκπαιδευτικούς στόχους και έτσι να προσανατολίσει την εκπαιδευτική παρέμβαση. Αποτυπώνεται στο τμήμα Δ της φόρμας του ΕΠΕ.

Είναι σε μορφή πίνακα ώστε να αντιστοιχίζονται οι θεματικές, σε οριζόντιο επίπεδο, δίπλα η μία στην άλλη¹.

Από τη γενικότητα της περιγραφής έρχεται στην εξειδίκευση. Από τις Περιοχές περνά στους μακρόχρονους στόχους, στη συνέχεια περισσότερο εστιασμένα στους βραχύχρονους και τέλος στην πράξη στις στρατηγικές και δραστηριότητες.

ΠΕΡΙΟΧΗ, ΘΕΜΑΤΙΚΗ & ΠΑΡΟΝ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΟΥΣ

Πρόέρχεται από την αξιολόγηση που έχει γίνει και εξειδικεύεται στους στόχους της εκπαιδευτικής παρέμβασης.

Συνιστάται να επιλέγεται η "Περιοχή και η Θεματική" από το ομώνυμο Παράρτημα

¹ Για να εμφανίζονται οι γραμμές πίνακα στην οθόνη υπολογιστή: Τοποθετούμε τον κέρσορα σε έναν οποιοδήποτε πίνακα / πάνω κορδέλα εργαλείων: Διάταξη / Προβολή γραμμών πλέγματος.

Πολύ συχνά και σαν πρακτική προτείνεται, επιλέγεται πρώτα ο επιθυμητός μακρόχρονος στόχος (π.χ. μακρόχρονος: «Να γνωρίσει τον τρόπο να προσεγγίζει τους συμμαθητές του») και κατόπιν σκεφτόμαστε και καταγράφουμε σε ποια Περιοχή & Θεματική αυτός ο στόχος εντάσσεται (π.χ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ Κοινωνική αλληλεπίδραση).

Δίνεται επιπλέον επιγραμματικά το παρόν επίπεδο του μαθητή αναφορικά με αυτή τη Θεματική (π.χ. «Ο Δημήτρης παίρνει το φαγητό από τα παιδιά, τα σπρώχνει, τους τραβά τα μαλλιά»).

ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΕΚΠ/ΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

Οι μακρόχρονοι στόχοι επιλέγονται από θεματικές και περιοχές που μπορεί να είναι ακαδημαϊκού (π.χ. προμαθηματικές έννοιες) ή μη ακαδημαϊκού χαρακτήρα, συμπεριφορές (π.χ. αυτοτραυματική συμπεριφορά, εκφράσεις θυμού).

Αφορούν ενδεχομένως, θέματα που ο μαθητής έχει έντονες δυσκολίες, τα οποία δυσχεραίνουν την καθημερινότητα του ίδιου και του περιβάλλοντός του. Περιοχές και θεματικές, στις οποίες **δεν αντιμετωπίζει σημαντικό ζήτημα και όλα κυλούν σχετικά ομαλά**, χωρίς έντονες παρεκκλίσεις από τα ΑΠΣ γενικής αγωγής και τις συμπεριφορές του τυπικού πληθυσμού, αυτές δεν περιγράφονται. Έτσι, για παράδειγμα, σε περίπτωση που ένας μαθητής φοιτεί στη Α' δημοτικού, δεν θα θεωρηθεί προτεραιότητα η κατάκτηση της ανάγνωσης και γραφής, εφόσον δεν μοιάζει να υπάρχει έντονη δυσκολία εκ μέρους του σε αυτήν. Ίσως, εκεί η εστίαση της παρέμβασης να είναι οι συμπεριφορές του.

Υιοθετούνται στόχοι που είναι «ζωτικής σημασίας» και προτεραιότητας ή που θα οδηγήσουν σε άλλες τέτοιου είδους. Ενδιαφέρει η χρησιμότητα των δεξιοτήτων που επιλέγονται και εάν υπάρχουν δυνατότητες εξάσκησης τους. Επιπλέον, είναι ανάγκη να έχουν κατακτηθεί προηγούμενοι στόχοι ώστε να είναι εφικτοί κάποιοι μεγαλύτεροι στόχοι (π.χ. στα μαθηματικά) (Breitenbach, 2008).

Όλοι οι στόχοι είναι ωφέλιμο να είναι μετρήσιμοι. Δίνεται όμως ιδιαίτερη έμφαση στο να είναι μετρήσιμοι οι βραχυπρόθεσμοι στόχοι, επιτρέποντας τους μακροπρόθεσμους να είναι περισσότερο γενικοί.

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΟΙ ΣΤΟΧΟΙ & ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ & ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Η παρούσα καταγραφή αποτελεί την καρδιά του ΕΠΕ. Η καλή καταγραφή τους και ίσως μόνο αυτή, αποτελεί το βασικό δείκτη ποιότητας, αναδεικνύει το ΕΠΕ και την παρέμβαση. Η προσοχή στην καταγραφή είναι ανάγκη να είναι ανάλογη αυτής της σημασίας.

Οι βραχυπρόθεσμοι στόχοι ως πιο εξειδικευμένοι, βρίσκονται πιο κοντά στην πράξη της εκπαιδευτικής παρέμβασης. Παρακάτω θα αναλυθεί ο τρόπος συγγραφής τους.

Στον ίδιο χώρο στη φόρμα του ΕΠΕ, για λόγους πρακτικότητας και τάξης στην καταγραφή

μετά από κάθε βραχυπρόθεσμο στόχο, αφήνετε μια σειρά και καταγράφετε **ενδεικτική** στρατηγική (π.χ. χρήση εννοιολογικού χάρτη) ή δραστηριότητα (π.χ. βουρτσίζει τα δόντια του). Η συγκεκριμένη συγγράφεται με συνοπτικότητα και έχει σκοπό να παρουσιάσει την ίδια την πράξη, θέμα εξαιρετικά ωφέλιμο για όλους τους εκπαιδευτικούς και θεραπευτές..

ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΣΤΟΧΩΝ

Οι στόχοι προτείνεται να συγγράφονται με βάση το μότο: SMART, Specific, Measurable, Agreed, Realistic, Timebound (Συγκεκριμένος, Μετρήσιμος, Προσυμφωνημένος, Ρεαλιστικός, Με χρονικά όρια). Με άλλα λόγια, καλός στόχος σημαίνει δομημένος στόχος, επιτεύξιμος στην εφαρμογή, εύκολος στην αξιολόγηση, τέτοιος που να προσφέρει στην ανάπτυξη και μάθηση του μαθητή.

Συνήθως συγγράφονται σε υποτακτική, ξεκινούν με την πρόθεση “Να” και εμπεριέχουν ρήμα που φέρει ενέργεια (π.χ. να ζωγραφίζει, να κάνει, να μετρά) ώστε να μπορεί να καταμετρηθεί και να αξιολογηθεί η εξέλιξη της παρέμβασης.

Σύνθετες δεξιότητες είναι απαραίτητο να σπάσουν σε μικρότερους βραχύχρονους στόχους, σε διαδικασία που θυμίζει ανάλυση έργου.

Προσυμφωνημένος	Έχει συζητηθεί και συμφωνηθεί στην Ομάδα ΕΠΕ. Είναι γνωστός και καλά καταγεγραμμένος.
	Π.χ.: Αντί να ορίζεται στόχος αποκλειστικά από τον εκπαιδευτικό, χωρίς καμία συνεργασία είναι προτιμότερο να συμφωνείται κάθε στόχος μέσα από τη συνεργασία της Ομάδας ΕΠΕ.
Ρεαλιστικός	Πραγματοποιήσιμος στόχος. Με δυνατότητα να τον επιτύχει ο συγκεκριμένος μαθητής. Αποφεύγονται προσδοκίες αναντίστοιχες του αναπτυξιακού του επιπέδου, πολύ χαμηλές ή ιδιαίτερα υψηλές. Δεν επιλέγεται στόχος που ενδεχομένως να μην μπορεί ο μαθητής να τον κατακτήσει, όσο κρίσιμος και να είναι αυτός. Θέλουμε αποκλειστικά, βιώματα επιτυχίας.
	Π.χ.: Αντί για ένα μαθητή με απουσία αναγνωστικής αποκωδικοποίησης: «Να μπορεί να διαβάσει με ρέοντα λόγο, χωρίς λάθη ανάγνωσης μέχρι τέλους του μήνα»
	Είναι ίσως καλύτερα: «Να μπορεί να διαβάσει με ρέοντα λόγο, 5 λάθη ανάγνωσης ανά σελίδα, μέχρι τέλους του έτους»
Συγκεκριμένος	Εστιασμένος σε συγκεκριμένη δραστηριότητα που γίνεται σε συγκεκριμένο πλαίσιο και με συγκεκριμένο χρονικό όριο. Όσο πιο σύνθετες είναι οι ανάγκες του παιδιού τόσο μεγαλύτερη είναι η ανάγκη να περιγράφεται πλαίσιο συνθηκών εμφάνισης –Χώρος, πού; Χρόνος, πότε; Τρόπος, πώς;–
	Π.χ.: Αντί: «Να βελτιώσει τις κοινωνικές του ικανότητες» Είναι καλύτερα: «Να μπορεί να πάρει τη σειρά του κατά τη συμμετοχή του σε μια δραστηριότητα παιχνιδιού.»

Μετρήσιμος

Βασικός δείκτης ποιότητας ενός στόχου είναι το πόσο εύκολα μπορεί να μετρηθεί. Αυτό αναδεικνύει ταυτόχρονα το πόσο συγκεκριμένος είναι.

Είναι δε ωφέλιμο να περιγράφεται το κριτήριο επίτευξης. Αυτό ορίζεται ως ελάχιστο 70-75% του συνόλου, π.χ. να γράφει την κατάληξη του ουδέτερου με «ι» 3 στις 4 φορές (και καταγράφεται 3:4).

Μακροπρόθεσμοι και βραχυπρόθεσμοι στόχοι είναι ωφέλιμο να είναι μετρήσιμοι. Δίνεται όμως ιδιαίτερη έμφαση στο μετρήσιμο των βραχυπρόθεσμων στόχων, επιτρέποντας τους μακροπρόθεσμους να είναι περισσότερο γενικοί.

Ένας μακροπρόθεσμος στόχος μπορεί να έχει διάρκεια από έξι μήνες έως ένα έτος χωρίς αυτό να είναι αυστηρό. Ένας βραχυπρόθεσμος στόχος, υπηρετεί, αποτελεί το μικρότερο κομμάτι του μακροπρόθεσμου. Έτσι ο χρόνος που τον αφορά είναι ανάλογος.

Π.χ. Αντί:

«Να μπορεί να πάρει τη σειρά του κατά τη συμμετοχή του σε μια δραστηριότητα παιχνιδιού.»

Είναι καλύτερα:

«Να μπορεί να πάρει τη σειρά του κατά τη συμμετοχή του σε 3 από 4 δραστηριότητες παιχνιδιού.»

Με χρονικά όρια

Ορίζονται η αρχή και υποχρεωτικά ο χρόνος λήξης, δηλαδή επίτευξης του στόχου.

Με σκοπό δε να αποφευχθεί η τυχαιότητα, ζητείται ένα χρονικό διάστημα που ο μαθητής συνέχεια θα επιτυγχάνει το στόχο (βλ. στο κάτωθι παράδειγμα: «...για δύο εβδομάδες...»)

Π.χ. Αντί:

“Να μπορεί να πάρει τη σειρά του κατά τη συμμετοχή του σε 3 από 4 δραστηριότητες παιχνιδιού.»

Είναι καλύτερα:

«Να μπορεί να πάρει τη σειρά του κατά τη συμμετοχή του σε 3 από 4 δραστηριότητες παιχνιδιού στο διάλειμμα, για δύο εβδομάδες, μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου.»

Η τελευταία περιγραφή στόχου μοιάζει να πληροί το σύνολο των SMART προϋποθέσεων.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συχνά το επάγγελμα του Δάσκαλου και του Θεραπευτή μοιάζει να είναι μια όμορφη αλλιά μοναχική πορεία. Είναι μάλλον ανάγκη να υποστηρίξουμε πρακτικές που ωθούν τη συνεργασία της Ομάδας του σχολείου στην καθημερινότητά μας, δηλαδή σε αυτή την παρέμβαση προς το παιδί. Ταυτόχρονα, ο κρίσιμος τομέας της Ειδικής Εκπαίδευσης έχει ανάγκη να εμπλουτιστεί από καλές πρακτικές που έχουν εφαρμοστεί από σχολεία και εκπαιδευτικούς και έχει αποδειχτεί η λειτουργικότητά τους (evidence-based practices).

Το σύνολο του Μοντέλου δημιουργίας Εξατομικευμένων Προγραμμάτων Εκπαίδευσης για μαθητές ΣΜΕΑΕ και ο παρόν “Συνοπτικός Οδηγός”, θέλει να υποστηρίξει την ανάγκη για εκπαιδευτική έρευνα, η οποία θα πηγάζει μέσα από τις ανάγκες των σχολείων μας και θα επιστρέφει στο σχολείο, στην πράξη, στην τάξη και στο θρανίο.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε τον κ. Βασίλη Κουρμπέτη, Σύμβουλο Α' ΥΠΠΕΘ, την κ. Μαρία Γελαστοπούλου Σύμβουλο Β' ΙΕΠ που στάθηκαν με καθαρό λόγο, σταθερά δίπλα μας στο εγχείρημα.

Ο παρόν Συνοπτικός Οδηγός προέρχεται, βελτιώθηκε από τους εκπαιδευτικούς και σύνολο του προσωπικού των ΣΜΕΑΕ. Οι απόψεις τους είναι ιδιαίτερα σεβαστές γιατί αποτυπώνουν την ίδια τη σχολική πραγματικότητα των σχολείων μας. Άλλωστε είναι δικό τους εργαλείο. Τους ευχαριστούμε για τη συμμετοχή τους στο σύνολο της διαδικασίας και τους προσκαλούμε στη συνέχειά της.

Υποσχόμαστε την υποστήριξή τους και υποσχόμαστε την ανάδειξη των καλών πρακτικών, της καλής δουλειάς που κάνουν.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στις Προϊσταμένες και Διευθυντές ΣΜΕΑΕ για τη διαρκή αρωγή τους και πίστη τους στη κοινή μας δουλειά. Η ποιότητα της εφαρμογής πέρασε μέσα από την δική τους διαρκή προσπάθεια.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Andreasson, I., & Carlsson, M. A. (2013) Individual Educational Plans in Swedish schools – forming identity and governing functions in pupils' documentation. *International Journal of special education*, 28, 3.
- Best, J. W. & Kahn J. V. (2014). Research in Education. Essex: Pearson.
- Burton, N. (2018). *Creating Effective IEPs A Guide to Developing, Writing, and Implementing Plans for Teachers*. Los Angeles: Sage Publications.
- Education for All Handicapped Children Act, PL 94-42, 20 U.S.C. §1401 (1975).
- Hallahan, D. P. Kauffman, J. M. & Pullen, P. C. (2017). *Exceptional Learners. An Introduction to Special Education* (14th ed.). NY: Pearson.
- Heward, W. (2013). *Exceptional Children: An Introduction to Special Education* (10th ed.). New Jersey: Pearson.
- Individuals with Disabilities Education Act (IDEA) του 1997 (PL 105-17), U.S.C. § 1400 (1997)
- Αναδιοργάνωση των δομών υποστήριξης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις, Νόμος 4547, ΦΕΚ 102, τ. Α'. Εφημερίδα της Κυβέρνησης (2018).
- Αναστασίου, Δ., & Μπαντούνα, Α. (2007). Ανάπτυξη Εξατομικευμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος για την Κοινωνική Ένταξη Μαθητή με Αυτισμό στο Γενικό Σχολείο. Στο Ε. Κοηλιάδης (Επιμ.), 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ειδικής Εκπαίδευσης (τ. 2, 356-370). Αθήνα: Γρηγόρης.
- Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, Νόμος 3699, ΦΕΚ 199, τ. Α'. Εφημερίδα της Κυβέρνησης (2008).
- Εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και άλλες διατάξεις, Νόμος 2817, ΦΕΚ 78, τ. Α'. Εφημερίδα της Κυβέρνησης (2000).
- Ενέργειες προγραμματισμού του εκπαιδευτικού έργου των Ειδικών Νηπιαγωγείων και των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων για το σχολικό έτος 2018-2019 – Προγραμματισμός λειτουργίας ολοήμερου προγράμματος, εγκύκλιος, 92014 /Δ3. ΥΠΠΕΘ (2018).

ISBN 978-618-84140-1-3

9 786188 414013

readnet

PUBLICATIONS